

[Nielsen-Man.]

loven nu foreskriver. Dernæst mener jeg heller ikke, det er rigtigt, når den ærede ordfører siger, at man ved erhvervelse af flere ejendomme skal søge ministerens tilladelse. I hvert fald er det en måde at sige det på, som jeg ikke synes om; jeg ville hellere have sagt det på en anden måde: jeg mener, det er en absolut ret for vedkommende at erhverve en ejendom, når han opfylder betingelserne. At deri så ligger, at han må føre forhandlinger med landbrugsministeriet og opfylde de betingelser, ministeriet stiller, er naturligvis en sag for sig, men man skal efter min mening ikke stille problemerne så skarpt op, at det skurrer i fleres øren end højst nødvendigt.

Jeg skal indskrænke mig til at omtale enkelte punkter, og endelig vil jeg gerne afslutte med en almindelig vurdering af det her fremsatte lovforslag, som det vil virke, når det nu engang bliver gennemført.

Jeg tillægger § 9 meget stor betydning; det gjorde den ærede ordfører også, og det tror jeg alle indenfor udvalget gør. Det strenge forbud mod at erhverve mere end to ejendomme — den eneste mulighed herfor var en dispensation fra landbrugsministeriet — har, det siger sig selv, generet os meget stærkt, fordi der, som den ærede ordfører netop påpegede, er så mange forskellige forhold, der gør, at en eller anden af fuldkommen legale grunde kan være interesseret i at erhverve en tredje eller en fjerde ejendom. Mit parti og jeg erkender, at vi ikke ønsker en ophobning af landbrugsejendomme på få hænder, og at vi ikke ønsker spekulation, at vi ikke ønsker en ny godssamling, men helst ser, at Danmarks landbrugsejendomme drives som selvstændige bedrifter med ejeren som beboer af ejendommen. Derfor er vi i og for sig heller ikke gået stærkt imod den tendens, der ligger i lovforslaget, og som var stærkt udformet i § 9, men vi har sat kraftigt ind på at få en ventil sat ind, så livets krav kan imødekommes, også uden at man behøver at stå med hatten i hånden og bede om tilladelse.

Som den ærede ordfører gjorde opmærksom på, er det således, at hvis man ønsker at erhverve flere ejendomme udover de to, der er den almindelige regel, må man deltage, omend i begrænset omfang, dels i at tilfredsstille efterspørgslen efter tillægsjord, dels, hvis der ikke er brug for tillægsjord, i oprettelsen af nye brug. Det falder fuldkommen sammen med vort principielle syn på denne sag, idet vi ønsker at få de flest mulige selvstændige brug oprettet,

ligesom vi også ønsker at gå med til at løse spørgsmålet om tillægsjord. Dette spørgsmål er for så vidt kommet ind i behandlingen ved landstingets bearbejdelse af denne lov, og jeg synes personlig, at det er en meget stor vinding.

Bestemmelserne i § 11 er en tillem্পning i forhold til hovedreglerne i § 9 og tager sigte på forholdet, hvor der er tale om overdragelse ved arv eller overdragelse til et familiemedlem. Det er en ubetinget lempelse, og når man lejlighedsvis har hørt det betegnet som en godsejerparagraf, er dette ikke rigtigt. Bestemmelsen kan virke sådan, for så vidt familieoverdragelse som regel foregår fra en godsejer til hans arvinger; men det sker også indenfor andre familier, og paragraffen omfatter alle familier. Lempelsen kommer først og fremmest de mange, der har de mindre ejendomme, tilgode, og også udenfor godsejerkredse er der familier, der ejer flere ejendomme, små eller store.

Jeg ved, at der fra forskellig side har været rettet kritik imod den affattelse, denne paragraf har fået. Jeg synes, at de angreb, der er rettet imod affattelsen, er noget søgte. Må jeg gøre opmærksom på — det er dem, der her angriber loven, jeg gerne vil tale til —, at der er fritaget to hovedgårde, og vedkommende kan selv vælge, hvilken gård han vil have betragtet som direkte forlods fritaget. De små ejendomme under lovens minimumssats, 35 000 kr., er også fritaget, for så vidt der er tale om overdragelse ved arv eller anden overdragelse. Der er endvidere fritaget betydelige arealer, som er anvendt til skov, og ligeledes andre arealer, som ikke har nogen egentlig landbrugsmæssig udnyttelse. Altså, kun de ejendomme på over 35 000 kr.s grundbeløb, som vedkommende ejer udover de to hovedgårde, kommer i betragtning her, og der er i så fald kun tale om, at arvingerne for at overtage godset samlet, skal indgå på at aflevere en ringe part for at tilfredsstille det behov, der er for udstykningsjord, men dog først og fremmest for tillægsjord. Når udstykningsjorden også er kommet med, er det, fordi udvalget under arbejdet med sagen blev opmærksom på, at hvis man ikke åbnede en ventil for, at jorden også kunne anvendes til udstykningsjord, ville der skabes en ulighed mellem de forskellige gårde, som kommer i betragtning her, og det kunne der dog ikke være nogen rimelighed i.

Jeg vil imidlertid gøre opmærksom på, at det i mange, mange tilfælde er således, at der bliver tale om minimale areal-